

Tabelul nr. 1: Caracteristicile generale ale programelor electorale

Formațiune politică	Program extins	Prezentarea candidaților	Inspirat de programele grupurilor europene
PSD – UNPR – PC		✓	✓
PNL	✓		✓
PDL		✓	✓
PMP	✓		✓
PNȚCD		✓	✓
PV	✓		✓
PDS			
PAS	✓		✓

Cu o singură excepție, toate programele incluse în această carte au fost inspirate din programele electorale ale grupurilor parlamentare europene. De exemplu, trei dintre obiectivele PSD – UNPR – PC sunt crearea de locuri de muncă, reducerea sărăciei și oferirea de oportunități de dezvoltare a tinerilor prin intermediul educației. Manifestul Partidului Socialist European este dedicat creării locurilor de muncă, creșterii economice și reducerii șomajului în rândul tinerilor. Un alt exemplu este reprezentat de manifestul Partidului Popular European, sursă de inspirație atât pentru PDL, cât și pentru PMP. Popularii europeni pun

accentul pe stabilitate economică la nivelul UE (consolidare fiscală), finanțarea investițiilor private sau sprijinirea negocierilor pentru Tratatul Transatlantic pentru Comerț și Investiții (TTIP). În timp ce PDL urmează în linii mari ideile popularilor europeni și le prezintă din perspectiva României, programul PMP reflectă fidel obiectivele grupului politic european în ceea ce privește stabilitatea economică, investițiile sau negocierile pentru TTIP.

Chiar și partidele care nu au câștigat locuri în Parlamentul European au avut drept sursă de inspirație programele grupurilor parlamentare europene din familia cărora se revendică. În fapt, apropierea dintre programele acestora și cele europene este mai mare decât în cazul partidelor care au reușit să depășească pragul electoral. De exemplu, PAS a preluat multiple elemente din programul Partidului Stângii Europene (PSE), precum dreptul statelor membre de realizarea a politicilor proprii de dezvoltare economică, respingerea politicilor de austeritate sau sporirea justiției fiscale. Partidul de la nivel european este atât de important pentru PAS, încât acesta din urmă menționează explicit în programul său susținerea candidaturii lui Alexis Tsipras, liderul PSE, pentru președinția Comisiei Europene. Mai mult, după cum menționam anterior, PV a utilizat documentul elaborat de Partidul Verde European pentru toți membrii săi, realizând doar traducerea documentului de bază. Odată clarificate aceste aspecte generale, considerăm utilă compararea temelor abordate în programele electorale.

Temele abordate și diferențele importante dintre pozițiile partidelor

Pentru patru dintre formațiunile politice (Alianța Electorală PSD – UNPR – PC, PNL, PDL și PMP) incluse în acest volum, am putut analiza diferențele de poziție pe un număr de șase teme majore de politici publice. Pozițiile acestora au fost stabilite pe baza răspunsurilor oficiale primite de la trei dintre competitori (Alianța Electorală PSD – UNPR – PC, PNL și PMP) la chestionarul realizat pentru aplicația online „Testează-ți Votul!” – „TestVot” (Popescu, Muntean, 2014). Pentru PDL, pozițiile au fost stabilite pe baza analizei programului electoral și a voturilor din legislatura precedentă a eurodeputaților partidului respectiv, analiză realizată pentru aceeași aplicație (Popescu, Muntean, 2014).

Cele 34 de întrebări ale chestionarului trimis partidelor, respectiv ale aplicației TestVot au fost selectate pe baza unui sondaj realizat printre experți și formatori de opinie (Popescu *et al.*, 2014) care au fost chestionați cu aproximativ o lună înainte de scrutin atât în privința celor mai importante subiecte de pe agenda europeană, cât și asupra factorilor care urmau să decidă sau ar fi trebuit să decidă rezultatele alegerilor parlamentare. De asemenea, experții au fost rugați să stabilească cele mai importante teme și întrebări legate de 17 domenii de politici publice. Codarea celor 34 de întrebări a fost realizată pe o scală Likert de cinci puncte, cu opțiunile „total împotriva”, „împotriva”, „neutru”, „de acord” și „total de acord”.

Aceste întrebări au corespuns unui număr de zece subiecte de politici publice: politici energetice și de mediu, politici agricole, reforma instituțională a Uniunii Europene, fonduri europene, politica externă a UE, extinderea și consolidarea UE, politici fiscale, forța de muncă și imigrația, drepturile omului, România și UE. În continuare, vom prezenta și analiza succint pozițiile partidelor românești asupra a șase dintre aceste subiecte, selectate în virtutea existenței unor diferențe majore între opțiunile partidelor sau a unui consens care are implicații semnificative asupra politicii naționale și orientării către Uniunea Europeană.

Politicile energetice și implicațiile lor economice și geostrategice includ numeroase aspecte controversate, atât la nivel european, cât și național și tocmai de aceea este nevoie de o asumare explicită de poziții a fiecărui partid. După cum se poate observa din figura nr. 1, cu excepția subiectului energiei nucleare, există variații importante de poziții între cele patru partide.

Atât PDL, cât și PMP s-au declarat împotriva opririi exploatarei prin fracturare a gazelor de șist, în timp ce PNL și PSD au adoptat o poziție neutră în această chestiune.

Răspunsurile la chestionare au indicat că PSD, PNL și PMP doresc menținerea subvențiilor acordate sub forma certificatelor verzi pentru producția de electricitate din surse regenerabile, iar PDL nu și-a asumat o poziție asupra acestui subiect. Există un consens total în opoziția față de închiderea treptată a centralelor nucleare de pe teritoriul UE. Nu în ultimul rând, PDL, PMP și PSD ar dori negocierea la nivelul UE a contractelor cu Rusia pentru

aprovizionarea cu gaz natural și nu individual, la nivelul statelor membre. PNL se opune unei astfel de abordări.

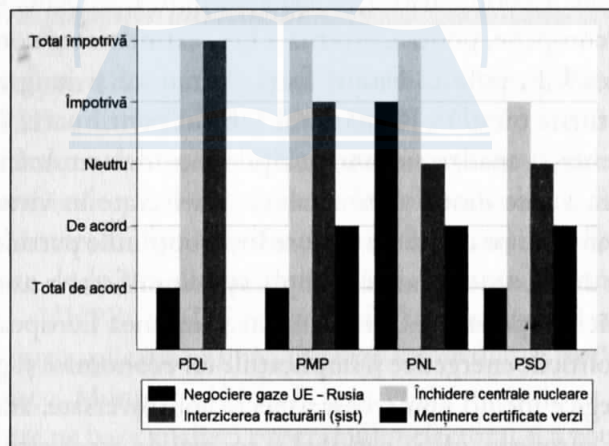

Figura nr. 1: Politici energetice

Figura nr. 2 de mai jos prezintă opțiunile partidelor referitoare la patru subiecte ce țin de Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene. Astfel, cu excepția PMP, partidele românești se opun ideii că Uniunea Europeană ar trebui să încurajeze producerea de alimente modificate genetic ca mijloc de combatere a crizei de produse alimentare.

Datele indică un relativ consens asupra modelului de dezvoltare pe care agricultura românească și cea europeană ar trebui să îl urmeze. Așadar, PSD, PNL și PMP resping ideea că Uniunea Europeană ar trebui să sprijine prin subvenții complexe agroindustriale mari și nu fermele de mărime medie sau cele familiale. PDL nu și-a asumat o poziție în această privință, la fel ca și în cazul afirmației

că „domeniul agriculturii este suprareglementat la nivel european. Ar trebui să existe mai puține reguli și standarde impuse asupra statelor membre”. În cazul acestui subiect, PNL și PSD (și aliații săi, UNPR și PC) sunt de acord cu necesitatea dereglementării agriculturii, în timp ce PMP se opune unei astfel de măsuri. Ultimul item din bateria de politici agricole sugera că „Uniunea Europeană ar trebui să impună limite în utilizarea biocombustibililor proveniți din culturi agricole”. Și aici există o anumită diferență de opinii între partidele românești: PSD și PMP sunt în favoarea ideii, în timp ce PDL se opune.

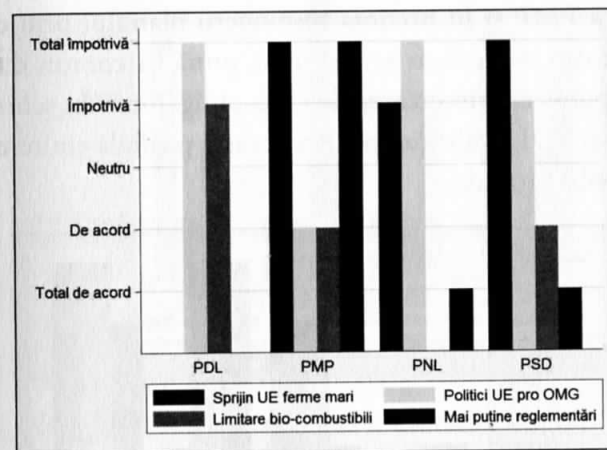

Figura nr. 2: Politici agricole

Un alt subiect cu implicații foarte importante pentru viitorul Uniunii este cel al politicilor fiscale (vezi figura nr. 3 de mai jos) pe care UE ar trebui să le adopte în contextul crizei prelungite, al problemelor din domeniul bancar și al datoriilor acumulate de unele dintre statele membre.

Există o diviziune clară ce urmează clivajul dintre membrii fostei alianțe de guvernare și cele mai importante partide de opoziție cu privire la dreptul Uniunii Europene de a impune taxe proprii, în afara celor stabilite de statele membre ale UE. Astfel, PSD și aliații săi, dar și PNL se opun acestei idei, în timp ce PMP și PDL se declară de acord. Această linie de separație nu se păstrează pentru celelalte două subiecte. PSD, PNL și PMP se declară împotriva ideii că ar trebui să existe o nouă taxă pe tranzacțiile financiare în UE, în timp ce PDL susține această măsură. Poziția PSD și a aliaților săi corespunde celei a PMP și în privința respingerii planului prin care țările din zona euro ar trebui să pună în comun datoriile publice, prin crearea de euro-obligațiuni. În schimb, PNL și PDL evaluează pozitiv această posibilă emiteră de euro-obligațiuni.

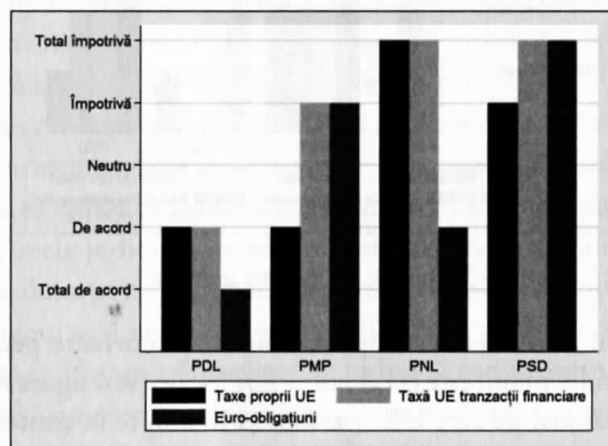

Figura nr. 3: Politici fiscale

Politica externă a Uniunii Europene este o altă categorie de subiecte în care pot fi identificate diferențe relativ substanțiale între pozițiile partidelor românești. Un prim aspect de acest fel se referă la recunoașterea Kosovo drept stat independent de către toate țările Uniunii Europene. În timp ce PDL și PSD par să fie de acord, PNL a ales să aibă o poziție neutră în această chestiune, iar PMP continuă linia prezidențială opunându-se fără echivoc recunoașterii Kosovo.

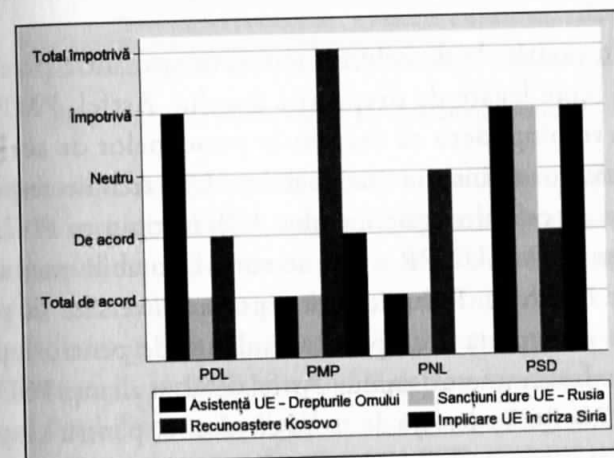

Figura nr. 4: Politica externă a Uniunii Europene

Un subiect extrem de important pe agenda publică europeană este legat de evoluțiile îngrijorătoare din Ucraina și de raportarea UE la implicarea Rusiei în această criză. În acest context, PDL, PMP și PNL sunt de acord că Uniunea Europeană ar trebui să impună sancțiuni economice dure împotriva Federației Ruse, în timp ce PSD respinge acest scenariu.